

„Gazeta” țese în Brașov de
 Anul I. Nr. 9. Brașov, Mercuri 14 (26) Ianuarie 1898.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL I. NR. 9.

„Gazeta” țese în Brașov de
 Anul I. Nr. 9. Brașov, Mercuri 14 (26) Ianuarie 1898.

Nr. 9.

Brașov, Mercuri 14 (26) Ianuarie

1898.

Nouele perchisițiuni.

II.

Trebuie să ne ocupăm astăzi din nou de cazul revoltător al perchisițiilor domiciliare din Bacifalău și Târlungeni.

Nu mai e nimic surprinzător pentru noi de-a auzi, că gendarmii încalcă casele pacincilor locuitori români și că scotolesc prin toate colțurile, ca să găsească ceea ce contrarii neamului nostru de dăci și sute de ani caută înzadar: documentul prin care se se dovedescă pentru toate timpurile, că Românii ar fi în adevăr, cum ei susțin, trădătorii și vândătorii patriei lor străbune.

Am ajuns să fim obișnuiți cu astfel de surprize, cari au crescut la număr în proporția, în care a crescut și s'a înăspriț și asuprirea, sub care gemem. Ceea ce însă trebuie să ne indigneze în gradul cel mai mare este metoda, cu care se practică acele încălcări din partea organelor siguranței publice. Ori doră nu trebuie să ne indigneze și să ne revolteze când vedem, că campania sistematică, ce o poartă cei dela putere cu scop de-a înegri poporul nostru înaintea Coronei, a țerei și a străinătății, nu este, decât un șir din cele mai mari ilegalități, o țesătură de acte de forță și de violență brutală?

Și ce alta a fost, decât nu un astfel de act nelegiuit de volnicia încălcarea domiciliului preoților români din amintitele comune învecinate?

După lege o perchisiție domiciliară trebuie să fiă orânduită de judele instructor printr'o poruncă motivată, care are să 'i se predea în scris celui pe care-l privesce, înainte de a începe perchisiția, séu să

'i se intimeze în timp de 24 ore. Numai în casuri de *periculum in mora* pôte să se facă perchisițiune și fără un ordin al judeului instructor de cătră judecătoria de cerc, ori la convocarea procurorului, ori din oficiu de cătră funcționarii ai poliției, ori de cătră primarii (judeii comunali); însă și în aceste casuri de urgență cei însărcinați cu perchisiția trebuie să aibă o legitimare în scris din partea autorității.

Mai dispune legea proceduri penale în vigóre, (care este încă tot cea austriacă dela 1853), că perchisiția domiciliară, când cel învinuit e prins în flagrant delict, séu când se află în posesiunea de obiecte, cari derivă dela crimă, ori dela delict, séu indică, că a fost părtaș la acestea, se pôte face chiar și de cătră gendarmii și alte organe de siguranță, fără să fiă îndeosebi provocați, séu însărcinați, pentru aflarea obiectelor crimei séu delictului.

Nici una din aceste eventualități înșirate de lege nu obvine în casurile dela Bacifalău și Târlungeni. Aici a lipsit cu desăvârșire substratul urmăririi. Nu s'a petrecut nimic, ce ar fi justificat procederea celor ce au venit să perchisițiuneze.

Cu atât mai mult a trebuit să bată la ochi manevra cu pretinsul neguțator de lemne, care a fost însărcinat să ocupe persoana urmărită până ce avea să sosescă dela postă misterioasă scrisore recomandată, ce cuprindea obiectul „delictului”.

A fost de lipsă această manevră spre a avé un pretext cât de neînsemnat pentru procederea volnică și ilegală. Caracteristic este, că feciorii, cari au dus scrisorile, nici nu erau cei de obicei le duc în case. Dér nu numai atât, ci cuprinsul scrisorilor a fost confiscat pe loc, fără ca adresații să fi putut măcar să

arunce o privire în scrisorile, ce li s'au trimis. Confiscarea s'a făcut cu călcarea tuturor prescrierilor legale la desfacerea epistolelor. De aceea agenții, au și provocat pe preoții să deschidă ei scrisorile și apoi îndată au pus mâna pe ele.

Va să dică comedia a fost aranjată pentru a deștepta suspiciune și a înfățișa lucrul ca și când preoții din cestiune ar fi fost surprinși în flagrant delict. În realitate însă totul a fost o ridiculă și rătăcioasă machinațiune.

Preotului din Târlungeni 'i s'a prezentat unul din agenții îmbrăcați în haine civile ca „Hamari Kalman”, funcționar la ministerul de interne. Am căutat anume în șematismul oficial al tuturor funcționarilor de stat și administrativi și n'am aflat acest nume, prin urmare e clar, că recomandația a fost falsă.

Dér atunci cine au fost cei doi agenți? Fost'au ei trimiși de poliția secretă din Budapesta la vre un ordin al faimosului Jeszenszky, conducătorul machinațiilor de felul acesta, puse la cale pentru a compromite cauza naționalităților?

Intemplatul-s'au perchisițiile din cestiune cu scirea judecătoriei, ori măcar a poliției din Brașov? Și ce s'a ales din „*corpus delicti*”, ce l'au confiscat agenții cu gendarmii?

Tôte aceste întrebări se vor lămurii așî-mâne, când vom vedé descoperită în foile ungueresc marea „conjurațiune” dela Bacifalău și Târlungeni și când li-se va face pôte preoților urmăriți plăcerea să cunoscă și ei cuprinsul presupuselor apeluri, ce li-s'au trimis *ex officio* din Brașov și pentru cari li-s'a încălcat domiciliul.

Până atunci va trebui să mai așteptăm. Dér ore încălcarea liber-

tății și atacarea onorei cetățenilor pôte suferi cât de puțină întârziare în apărarea lor?

Noi credem că nu, și de aceea suțtem de părere, că totuși ca un singur om trebuie să ne ridicăm și să respingem astfel de infame machinațiuni menite a arunca cele mai grave suspiciuni asupra patriotismului și lealității poporului nostru.

Cestiunea cvotei, care amenință încă a lua în decursul anului acesta un desnoamânt fatal, a fost pusă éráși la ordinea zilei prin călătoria miniștrilor austriaci la Pesta. Se asigură însă, că ministri austriaci au sosit la Budapesta împreună cu funcționarii lor de resort, și că erau pregătiți să stea în capitala ungară 4 zile. De aceea a surprins, că ministri austriaci după o scurtă conferență cu colegii lor ungarî s'au reîntors de-odată la Viena, și că funcționarii de resort austriaci nici n'au venit în poziția de a comunica cu funcționarii de resort ungarî. Combinațiile cele mai ciudate s'au făcut din acest incident, dice „Bud. Tagbl.” Totuși crede, că nu se pôte vorbi de o întrerupere a negocierilor, deoarece la finea lui Ianuarie se vor continua consultările. Se pôte însă afirma, că conferențele din Pesta n'au avut rezultat. În clubul partidei guvernului se vorbesce, că guvernul austriac pretinde neapărat o urcare a cvotei ungare. Din cauza acesta cercurile politice se tem de complicațiuni.

Deputația damelor săsesci.

Precum am anunțat în numărul nostru de ieri, a plecat o deputația de dómne și domnișóre săsesci la Viena. Deputația, în care sunt dame din Sibiu, Brașov, Mediaș, Sighișóra, Orăștia, Bistrița și Reghin va preda Majestății Sale o adresă subsemnată de peste 5000 de dómne și domnișóre din sinul Sașilor. Adresa este de următorul cuprins:

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

DE TOATE. Schițe și romane de Virgil Onițiu. Editura librăriei Ciurcu, Brașov 1897. (Fine.)

Cam acelaș motiv și stil, ca în „*Fără nume*”, îl aflăm, și în „*Tempi Passati*”, unde o epistolă veche redesteaptă într'un burlac bătrân reminiscențe din trecut.

„*Singur*” e o filă din diarul autorului, în care se arată gândurile, ce-l cuprind în singurătate.

„*Singur*, ca glasul ce sună în pustiu? Singur, ca un naufragiat pe o scândură frântă în nesfârșirea Oceanelor? Singur ca Troiana Cassandra într'un oraș de năuci?”

(„Ah nu, nu! Nu acesta este singurătatea mea! Suntem mulți, când sunt eu singur! Roiurile de gândiri, furnicarul de simțiri, miile de planuri frumoșe, norodul de idealuri neajunse; această familie mare, a mea și numai a mea, ea mă impresoră atunci cu dragoste fiască!”)

Decă privim singurătatea din punctul de vedere al cugetelor și sentimentelor, apoi ne mirăm, cum de autorul protesteză

atât de puternic de a fi comparat cu naufragiatul și mai ales cu Cassandra. Ore în singurătatea sa nu era acesta nemuritoare Cassandra cuprinsă tot de atâtea cugete și sentimente, ca d-l Onițiu; ea, care vedea réul apropiindu-se și nu-l putea opri; ea, care își iubia țera și nu o putea ajuta.

Genialul sculptor Max Klinger a făcut o statuă de marmoră a acestei Cassandra. Cine nu crede, că antitesa d-lui Onițiu schiopată, să privescă astă statuă și va vedé marmora cugetând și simțind!

Dér autorul pare în genere a nu fi chiar forte în antitese și de aceea schița sa „*La țără*” e slabă.

O antitesă bună trebuie să întrunescă trei condiții: 1) Fiă-care din cele 2 părți, luată independent, trebuie să fiă adevărată 2) Cele două părți puse față în față să formeze un contrast și 3) Antitesa să nu fiă măiestrită și făcută cu de-asila, ci partea a doua să isvorescă ore-cum de sine din cea dintâi.

„*La țără*” e scrisă în antitese, cari însă nu întrunesc două din aceste condiții, prin urmare nici pe a treia, care e dependentă de ele.

Să vedem.

Nóptea la oraș și la sat. Acolo, „tăcerea mormântului, sinistră înfiorătoare”, copilul adorme cu frica hoților, aici „totu-i vis și armonie”, ca să traducem nóptea la sat în limbajul lui Eminescu, copilul adorme liniștit „încreșându-se în atotputernicia și scutul apărător al Puterei divine”.

Așa să fiă ore?

Decă mi-ar fi spus d-l Onițiu: vréu să scriu o antitesă între nóptea la oraș și sat, aș fi spus cu siguranță, că ea ar fi eșit tocmai invers. M'as fi așteptat, ca acela, care atât de bine scie observa în jurul séu și cu atâtea umor scie să ne espună cele vedute, privind nóptea pe stratele orașului, să vadă cel puțin pe un che-fuit, care umple prin cântarea sa „tăcerea mormântală” cu veselie, séu vre-o păreche amorosă, care schimbă în raiu „sinistrul noptii” prin șoptele sale. Ori cine îi va fi dat drept, cred, când „tăcerea” ar fi pus-o în cărca satului, ér pe poliștiții dela oraș i-ar fi lăsat să se încaere cu lărmuitorii de pe strade. Cât despre copilul dela sat, nu cred, că sfințenia, ce plutesce prin atmosferă în jurul lui, să îi alunge frica stafiilor și duhurilor rele, ce le crede încuibate

în întunerecul noptii, ér când adorme îl deșteaptă adese-ori din somn țipetul cucuveicii, hăulitul cânelui séu șueratul vântului prin gardul de măracini, făcându-l să strige după ajutorul mume-si.

Tot atât de puțin e întrunită condiția a treia a unei bune antitese. Trista istorie a lui Luțu și Irina, pe cât e de frumoșă și plină de armonie, ca ceva independent, pe atât de mult își pierde farmecul, îndată ce 'i se pune în față atât de prosaicul scandal din Viena. Se vede îndată, că antitesa e căutată, făcută, silită. Observarea cum se citesc gazetele, pe cât e de adevărată, pe atât e de nepotrivity aici. Și astfel întregul pierde, precum pierde minunata Sătiră III a lui Eminescu prin aliusunile politice, ce se fac în partea ei din urmă.

În genere mă impac mai bine cu viața șgomotosă, dela oraș, decât cu monotonia dela țără. Aici ne impresionează natura în totă măreția ei, acolo însă viața, mișcarea, tendința de a ajunge tot mai sus, intensitatea în dureri și în plăceri. Aici un monstru, care dorme séu turbéază, acolo un gigant, care viețuesce. Și totuși sunt momente, când cel mai încarnat orașan do-resce viața dela sat și când cu atâtea plă-

Majestatea Văstră ces. și reg. apostolică!

Prea grațiosul nostru Domn!

Atinse de adâncă mâhnire și durere, de care sunt cuprinși în zilele aceste toți locuitorii nemaghiari ai scumpei noastre patrii Ungaria, cutezăm a pași înaintea Maj. Văstre și a ne ruga să dea ascultare rugării noastre.

Proiectul de lege „asupra nemelor localităților“, care a fost prezentat de înaltul guvern unguresc dieței și a fost primit de această, vrea să stîrpească și numele germane ale orașelor, opidelor și satelor noastre, ce le-am moștenit dela propărinții noștri, vrea să stingă suvenirea unui trecut plin de muncă și de merite de 700 de ani, care suveniri este intrupat în ele, vrea să nimicască sunetul german al patriei noastre transilvane.

Ceea ce a fost cu puțință pe cale constituțională, spre a ne apăra de vătămarea, cu care e amenințat poporul și numele nostru, bărbații poporului nostru au făcut: în reprezentanțele orașenești și sătesci, în adunările tuturor cercurilor electorale săsesci ei au protestat în contra proiectului de lege în cuvinte înflăcărâte de indignare; ei au provocat pe deputații lor diețali de a lua poziția energică în contra lui și de a eși din partida guvernului, care a fost în stare să recomande spre primire un proiect de lege, care vatămă atât de adânc individualitatea noastră germană.

Acum, după ce toate mijlocele constituționale sunt exhaustate, vedem pe soții și părinții noștri striviți de durere, că nu le-a fost cu puțință, de a salva mostenirea și onoarea lor. Noi însă, femeile săsesci, cară am jurat la altar de a nu părăsi pe bărbații noștri nici în timp de pericol și mari cercări, și noi fetele săsesci, cară ne aducem aminte de a 4-a poruncă, ce ne demandă de a ușura povara grelelor griji ale părinților noștri, noi ne adresăm, încă înainte de ce proiectul de lege a devenit lege obligatorie prin sancțiunea Majestății Văstre, la inima bună de părinte a Majestății Văstre, față de care inima poporului nostru în cei cincî-șeci de ani ai domniei binecuvîntate a Majestății Văstre n'au încetat nicî-odată a bate cu fidelitate și iubire, și ne rugăm, ca Majestatea Văstră să se indure de a ne feri prea grațios de nedreptatea ce amenință poporul nostru și trecutul lui și de a nu da „proiectului de lege asupra localităților numelor“ prea înalta sancțiune.

Dumnezeu să binecuvinte și să țină pe Majestatea Văstră! Dumnezeu să țină și să binecuvinte patria noastră!

Sășii și naționalitățile.

Dilele aceste am fost luat notiță într'una din revistele noastre, despre un articol al lui „Pester Lloyd“, prin care

acest diar guvernamental dă expresiune deosebitei sale bucurii, că organul Sașilor „verdi“ din Brașov „s'a lăpădat“ de „protestul așa numitelor naționalități reunite“. Am arătat, că numita foie săsescă („Kronst. Ztg.“) în adevăr, a făcut o introducere puțin măgulitoare și prietinoasă amintitului „protest“ și am și indicat cuprinsul ei. Ținem a reproduce înse din cuvînt în cuvînt următorul pasagiu din observarea diarului Sașilor „verdi“ din loc:

„Nu ne sfîm a afirma, că această luptă (în contra șovinismului maghiar) au purtat'o în anii 70 aproape exclusiv numai Sașii, pre când marea masă a celorlalte naționalități a rămas indolentă și numai unii puțin conducători ai lor au resonat asupra Maghiarilor și pentru această, ce-i drept, au lăsat să fiă închiși din timp în timp. Noi, Sașii, luptăm din timpul acela aproape neîntrerupt popor contra popor, pe când la celelalte naționalități abia se observă începuturile unei lupte a poporului. Până când naționalitățile „reunite“ vor lucra numai cu cuvinte bombastice, până atunci ei pentru noi, Sașii, nu sunt aliați tocmăi mult doriți, căci ceea ce *prestăz* ele astăzi, pôte să fiă de natură a pregăti o revoluție — această însă noi, Sașii, nu o voim — nicî-odată însă nu se va pute forța în modul acesta o dreptă, pacnică și durabilă regulare a raportului între Maghiari și Nemaghiari. Numai și numai la această însă trebuie să țințescă în cele din urmă nișuințele naționalităților“.

„Kronst. Ztg.“ revenind în numărul său dela 20 Ianuarie n. asupra acestei teme, din incidentul articolului „binevoitor“, care deduce din observația de mai sus, că „chiar și Sașii „mai extremi“ s'au lăpădat de „naționalitățile reunite“ prin graiul organului lor din Brașov“, dîce, că după obiceiul său „Pester Lloyd“ și de astă-dată a sucit puțin nasul adevărului. Foia Sașilor „verdi“ caută însă în fața celor afirmate de „Pester Lloyd“ să se esplice dîcînd:

„După a noastră părere proprie modestă, am luat acel „protest al C. C. N. din anul 1895“ numai ca privilegiu, de a provoca pe celelalte naționalități nemaghiare de a trece odată dela vorbă la fapte. De se va întempla această, atunci noi vom fi cei dintâi, cară ne vom alătura la toate acțiunile legale pentru cauza noastră comună“.

Am ținut să revenim asupra acestor observări ale organului Sașilor „verdi“ din loc, pentru că acest organ a fost singurul, care între foile săsesci a accentuat în timpul din urmă repețit necesitatea, ca Sașii să mîrgă mână în mână cu celelalte naționalități în apărarea contra maghiarisării forțate.

† Nicolae T. Ciurcu. Érašî s'a dus dintre noi unul, ba ultimul din acea mîndră pleiadă de bărbați, cară au conlucrat cu inimă de adevărați Români la înființarea și susținerea școlilor noastre din Brașov.

După cum anunță o telegramă Nicolae T. Ciurcu a răposat astă noapte în Viena, unde se dusesese în timpul din urmă să viziteze pe fiul său, medicul St. Ciurcu. El peste șese luni ar fi împlinit frumoasa etate de 90 de ani.

Nicolae T. Ciurcu fost comerciant și membru al comitetului Gremiului român de comerț levantin în Brașov dela anul 1844 până în anul 1894, va se dîcă în decurs de 50 de ani cu puțină intrerupere a servit intereselor noastre bisericesci și școlare din Brașov în calitate de membru al reprezentanței bisericesci, al delegațiilor și Eforiei școlare, ér peste 20 de ani și în calitate de cashier al Eforiei, o misiune această împreunată cu multe osteneli și mare responsabilitate. Tote aceste misiuni le a împlinit repositul cu zel și conștientitate fără nici o recompensă materială.

Fiind reales în anul 1894 de membru al numitelor corporațiuni Nicolae T. Ciurcu, care atunci se afla în etate de 86 ani și-a dat dimisiunea din cauza bătrînețelor.

Répositul a parcurs o vieță plină de activitate și de fapte nobile și românesci, cară iau câștigat iubirea și simpatia tuturor celor ce l'au cunoscut.

Scirea despre mórtea lui ni-a umplut de jale. Adresăm familiei sale condolențele noastre adînc simțite!

SCIRILE DILEI.

-- 13 (25) Ianuarie.

In cauza vîrsării de sînge dela Anina.

Cetitorii noștri își vor aduce aminte de marea vîrsare de sînge, ce se întemplase la Anina în ziua de 20 Ianuarie anul trecut. Gendarmii împușcaseră asupra muncitorilor dela minele de-acolo, în mare parte Români, omorînd 13 ómeni, éralți 26 au fost greu răniți. Resultatul cercetărilor făcute în această cestiuine este, că tribunalul a pus acum sub acușățiune nu mai puțin ca 28 de muncitori pentru crima violenței comise față de autorități, pentru crima violenței față de privați cum și pentru delictul violenței față de privați. — Va se dîcă și aici cei bătuti și împușcați sunt de vină, ér gendarmii ucigași și stăpânii lor saltă și se

veselesc pentru „bravura“ comisă față de nisce nenorociți muncitori, cară au trebuit să plătescă cu vieța și sănătatea cuvîntul de protestare în contra unor sarcini, ce li-s'au impus.

Deputația femeilor săsesci la Viena.

Despre primirea, ce s'a pregătit deputației femeilor săsesci din Transilvania în Viena, care a sosit acolo Duminecă după amîdi, scrie diarul Germanilor naționali de acolo, „Ost deutsche Rundschau“: „Femeile săsesci sosesc ađi după amîdi la 1½ óre la gara de stat în Viena și vor fi primite acolo de membri coloniei săsesci și de reuniunile germane naționale din Viena. Salutareta bravelor saxone promise a fi fórte sêrbătórésză“. — Deputația este condusă de d-na Fritsch nasc. Baronesă Sonenfeld din Sibiu.

Retragerea ministrului Josika.

Foia oficială din 23 Ianuarie n. c. publică autografele prea înalte, prin cară de-o parte se primesce demisiunea ministrului a latere br. Josika, conferindu-i-se tot-odată ordinul coróniei de fier cl. I, ér de altă parte ministrul-președinte Banffy este însărcinat cu conducerea provizorică a acestui ministeriu.

Alegere de protopresbiter.

În 20 Ian. n. s'a făcut în Deva alegerea de protopresbiter gr. or. A întrunit d-l Nicolau Șinca, paroch în Biscarea, 23 voturi, ér d-l George Roman, paroch în St.-Miclăușul mic 15 voturi. Al treilea candidat, d-l Cotuț, n'a primit nici un vot.

Nou deputat.

În 22 Ianuarie n. a fost ales deputat în Sibiu în locul lui Schreiber, care și-a depus mandatul, avocatul Dr. W. Bruckner cu aclamațiune. Au luat parte la alegere vre-o 300 alegători dintre 771 îndreptățiți. Nou alesul deputat a mulțămît pantru încrederea ce i-s'a dat, dîcînd: „Voiu rămâne în tot-déuna un fiu fidel al statului, dér și al poporului meu, voiu fi un bun Sas“. — Dr. Bruckner a făcut parte mai înainte din statul-major al Sașilor guvernamentali. Astăzi, se dîce, că este în afară de partide, unii l'au înșirat între Sașii „verdi“, dér fără temeiu.

D ra Bărsescu.

Aflăm cu plăcere, că d-ra Agata Bărsescu, după ce a dat un șir de reprezentațiuni cu mult succes în Cernăuți va sosi peste câteva zile la Brașov, unde va da cu trupa germană de aici un ciclu de vre-o 3—4 reprezentațiuni între cară se va afla și o nouă dramă de Carmen Sylva, Regina poetă a României. Publicul nostru brașovean, suntem siguri, va întemplina pe distinsa artistă, bine cunoscută și mult agreată de ei, și de astă dată cu cea mai viuă simpatie.

Morte casuată prin — păjanganis.

Diarelor vieneze se comunică următorul cas tragic: În zilele trecute a murit în Fischau

cere citesc din Horaț seu din Coșbuc. Și pentru astfel de stări sufletesci și într'o astfel de stare sufletescă a scris d-l Onițiu „La țără“. Dîcă însă nu i-a succes să lase în noi impresiunea, pe care o lasă idilele poetului țărănimei, pricina e, că n'a aflat tonul, în care să ne vorbescă, că nu și-a putut închege cuvintele în stilul cristalin, care ne place la Coșbuc.

Am stăruit mai mult asupra acestui punct, pentru-că d-lui Onițiu îi lipsese însușirea, care l'ar pute face un bun scriitor de „Kleine Geschichten“; forma esterióră. Stilul autorului nu e nerumânesc, dér e prea greoiu, prea neelastic, prea nepoetic, încât să se potrivească pentru acest soiū literar.

Imaginile sunt rare și de multe-orî greoe și nepotrivite. Să luăm o pildă. Despre Irina se spune, că era „frumósă ca o cruce“. A afla ceva frumos într'o cruce nu-mi e cu puțință și ori-care femeie cred, că ar protesta cu tot dinadinsul, aplicându-se comparația această asupra ei, căci crucea, ori-cum ai întorce-o, tot scândură rămâne, ér femeia-scândură nu prea cade în sfera frumosului. Dér asemănarea s'a

făcut de dragul cuvintelor următore „la care nu-i modru, decât să te inchini“, comitându-se astfel greșela, pe care Grecii o numiau pare-mi-se *zeugma* și pe care o mai aflăm și la pag. 184 în frasa: „*elătina* din cap și *din sprincene*“. „Pentru că te inchini“ pôte motiva ceva sublim, fără de a fi și frumos. O iconă de Rafael e sublimă ca ideie, frumósă ca execuția, sublim, deși mai puțin frumos, e chipul unui Crist de Rembrandt, sublimă, fără de a mai fi frumósă, e s. p. o cruce, căci ea simbolizează cel mai înalt act de martiraj. Karl Otto Erdmann publică în eminenta revistă germană „Der Kunstwart“ un studiu fórte instructiv asupra abuzurilor, ce se fac cu cuvîntul „frumos“. Comparația d-lui Onițiu cade în categoria acelor casuri, când un medic numesce „frumos“ un cas de bube scrofulose pe obraz, seu judecătorul un cas de paricid, din pricina următorului „pentru-că...“

Dîcă d-l Onițiu nu e tot-déuna norocos în scrierile sale cu conținut serios, e un măestru neîntrecut în schițele sale umoristice. Precum Caragiale ni-a dat în comedii și schițele sale portrete artistice

ale vieții din mahalalele Bucurescilor, așa ni-a dat d-l Onițiu nisce copii neperitóre din vieța „inteligentei“ și a studenției ardeleni.

Umorul d-lui Onițiu nu e un umor fin, de salon, care să strălucescă în jocuri de cuvinte, ci e umorul neaoș-sănătos, unor grosolan al lui Mark Twain, culminând când e aplicat în comicul de situațiuni. Că jocul de cuvinte nu e forța scriitorului, ni-o arată mai bine nereușitele și sfortatele întortochiări ale sufixului *-itis* în „Bronchitis“, ér că Mark Twain nu a fost fără influință asupra-i, ni-o arată schița „Linda Rata“, care e o palidă imitațiune după „Clanț cu toții frați iubiti“ („Brüder Knipft ein!“) al umoristului american, apărut românesce cu ani înainte în „Fântâna Blandusiei“.

E un desemnator — caricaturist german: A. Haengeler, care are mai ales caricatură de animale și copii. Cu tôte că caricaturile sunt fórte grosolane, totuși ridi cu chef de leul și elefantul schițat în câteva linii.

Așa sunt și schițele umoristice ale d-lui Onițiu. Comicul e de multe-orî esa-

gerat, însă te face să ridi atât de bine... și asta-i dóră ținta lui!

Are Haengeler mai ales o însușire, prin care a stîrnit admirațiune: printr'un singur punct seu liniă scie să dea unei fisiognomii caracteristicul plănuit. Și această însușire o aflăm și la d-l Onițiu.

„El ar bufni în ris să audă, că-i stabilesc vârsta după *primăver* în bouquetul vieții. Primăvara-i sêrăciă, nici rece, nici cald, ómenii sunt necăjiți și notarul menageat cu speranțe pentru tómnă. Tómnă, tómnă, asta-i vorbă, atunci se coc strugurii atunci se fierbe rachiul...“ etc. Ar fi ajuns să ni-se spună atâta despre notarul Scurtu, ca să-l vedem viu înainte noastră, desprețind bouquetul vieții, nu însă bouquetul vinului! Ér trăsătură de acestea caracteristice aflăm atât de multe, încât dîcă am vré să le cităm pe tôte, ar trebui să rețipărim schița întrégă. Notarul Scurtu nu e numai cea mai bună între schițele de față, ci și un mărgăritar al literaturii noastre. Așa, cum l'a caracterizat d-l Onițiu, notarul Scurtu va sta ca o statuă de marmoră, la care dinții timpului nu vor pute róde, alătura cu Popa Tanda, cu Rica Ventu-

economul P. Rumpler în urma unei otrăvirii de sânge. Tâindu-se anume cu un cuțit la mâna stângă, și-a pus după sfatul unei țerance bătrâne, păjanganis pe rană, pentru de a curma curgerea sângelui. De fapt sângele nici nu a mai curs din rană, dăr în aceeași zi s'a îmbolnăvit și după 3 zile a murit sub cele mai mari chinuri. Medicii au constatat otrăvirea sângelui prin întrebarea păjanganisului. — Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra acestui caz, că și la noi se întrebunțază acest periculos mijloc, pentru de a face să înceteze curgerea sângelui din rană.

Ōspeți suspecti. „Patriei“ i-se scrie din Câmpulung: „Nainte de vre-o 14 zile au venit doi indivizi după ce înserase cu totul la economul George Nemțau și se rugară să-i primescă de mas; omul îi primesc și-i găzduesc; ei spun, că bărbatul este din Maramureș, ăra muerea ce era cu densusul e din Pătrăuți. Omul de casă n'are idee unde-i Maramureșul și tot atâta Pătrăuți. Des dimineața se scoldă, sfătuesce pe omul de casă ca să-i ducă cu căruța până la Bistrița și acolo îi vor plăti. Omul neespert se lasă înduplecat deși aușise el de Bistrița aceea, da de văduț nu a mai văduț'o și a plecat cu noptea în cap de 14 zile, dăr nu s'a mai întors, nici veste nici urmă de bietul om cu căruța cu tot. Se presupune o crimă, cu atât mai mult, că femeia de casă susține acum, că acea femeie era prea cotoșă și mai degrabă a fost un barbat. Nu-i imposibil, ca să fiă un consorțiu de hoți, ca cel din Vicovul-de-jos“.

Morți în urma vaccinării. Din comuna Magala (Grecia) se scrie, că acolo grasséză de câte-va săptămâni vėrsatul. Nefiind medic în comună, preotul Papageorgiu, care pōte a cetit și el când-va despre vaccin, s'a apucat să vaccineze el pe copii. Numitul preot a luat vaccin din corpol copiilor bolnavi și cu acesta a vaccinat pe ceilalți. În timp de 2—3 zile au murit de vėrsat ca la 40 de copii. Preotul, ca să scape de furia poporului, s'a înscințat de bunăvoia la autoritățile civile.

Teatru german. Măne, Mercuri, se va da operetta „Flotte Bursche“ de Luppé, căreia îi va urma imediat o reprezentație a fraților englesi-americi Vane, renumiți în jocuri și cântări de duete și cari vin directe dela etablimentul Ronacher din Viena.

Mulțămită publică.

Brașov, 11 (23) Ian. 1898.

D-l Constantin Ioanides a donat din incidentul repausării d-nei Cleopatra I. Șafranu în numele fiicelor repozatei, a d-nei Zoe măritată Iorgu Stănescu și a d-șorelor Elena și Anastasia suma de 100 fl. pentru

Internatul-orfelinat înființat și întreținut de Reuniunea femeilor române din loc.

Subscrisul birou în numele comitetului Reuniunii exprimă donatorului adenc simțita mulțămită.

Agnes Dușoiu,
presidentă.

Lazar Nastasi,
actuar.

Reforma calendarului.

Diarele din Iași aduc scirile următoare:

Er'i s'a ținut în aula Universității nouă, o conferență asupra *introducerea calendarului din occident în România*. Conferențiarul a fost preotul Tondin de Quarenghi reprezentantul Academiei de științe din Bologna, pentru unificarea măsurii timpului.

Primul punct asupra căruia conferențiarul insistă, este introducerea în România a calendarului practicat de țările catolice, fără a se schimba sărbătorile religioase ortodoxe.

Conferențiarul espune pe larg un proiect de lege pentru introducerea noului calendar în România, după sistemul ce l'a prezentat deja în Bulgaria unde a ținut asemenea o serie de conferențe — proiect redigat de preotul Tondini, și în spiritul observațiilor făcute de Stoiloff, președintele consiliului de miniștri din Bulgaria. Acest proiect de lege va veni în desbaterea parlamentului din Bulgaria, prin luna Mai 1898 și e acompaniat de un comentariu publicat de revista juridică din Sofia, *Jouriditchesko Spisanie*.

Calendarul va fi introdus în toate actele civile și politice și nu aduce nici o deranjare într'o țără, unde sunt diferite națiuni. Ca exemplu conferențiarul aduce Transilvania, care e populată de Români, cari au introdus calendarul întregului imperiu, fără a-și uita sărbătorile religioase, identice cu cele de dincōce de Carpați.

Conferențiarul se opresce, discutând pe larg propaganda și ideea emisă de prelatul ortodox, episcopul Romanului, Melchisedec, de a se introduce în actele autorităților române două date: stilul vechiu și nou.

Proiectul preotului Tondini de Quarenghi se compune din 5 articole:

1) De a se usa în toate serviciile statului o dată dublă: întâiu cifra calendarului din occident și apoi data calendarului Julian.

2) Tōte actele de nascere, mariaj și deces să fie înscrise și eliberate cu data dublă.

3) Tōte contractele, scrisorile de schimb, cambiile și obligațiunile de orice natură, garantate de stat să pōrte numai data calendarului cu stil nou.

4) Poșta și telegraful se continuă cu stil nou, așa cum se află și în prezent și

5) Guvernul să-și trimită reprezentanți la toate conferențele ce se vor ține, pentru introducerea noului calendar.

Conferența a durat o oră și jumătate. Sala Universității și balconul literalmente pline; public ales.

La sfēșitul conferenței preotul Tondini este viu feliicitat de d-l Giers consulul rusesc — reprezentantul imperiului, care se conduce, după cum scim, tot după calendarul Julian.

etc. Și nu-i mirare, mă rog, căci spiritul marelui Herbert a plutit de-asupra lor, ăra la sfēșit președinte l'a mai invocat încă odată schimbând pe „nihil sine Deo“ în „nihil sine Herbert“, ăra marele pedagog și-a făcut datorința: a înjghebat câte-va logodne.

Dintre cele două „amintiri din viața de student“, „Bronchitis“ e mai slabă. Cei ce au cetit în 1888 pe „Tanda și Manda“ în „Convorbirile literare“ cu drag îl recitesc acum în „De tōte“, căci un umor sănētos cum transpiră din astă schiță nu se regăsește atât de des. Bietul Lică! Odată l'a scos din sărite și pe el o Vienne și și atunci a avut pech! Ba gluma lui Bălan era să periclitizeze și duumviratul atât de strins, cum cuvintele Tanda și Manda sunt legate de olaltă, de n'ar fi fost duelul o întocmēlă atât de neromănescă, adecă de n'ar fi costat atâtea parale. „Asta era o dungă amară peste socotēla lui“ Lică (ein Strich durch die Rechnung) și astfel totul s'a îndreptat. Cel ce cunōște viața studenților noștri în străinătate va regăsi mulți cunōșcuți în schița asta. Cine nu cunōște budgetul la începu-

Conferențiarul a mai declarat într'un cerc intim, că înainte de a veni la Iași, a avut o întrevedere cu M. S. Regele, Carol I care a încurajat ideea și proiectul noului calendar.

Dare de sēmă.

Deva, 11 Ian. n. 1898.

Stimate D-le Redactor! În favorul Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedōrei, începēnd dela 22 Mai st. n. 1897 au mai incurs următoarele oferte benevole:

Pe lista nr. 72. (Colectantă D-na Elena P. Barbu din Reghinul săsesc), dela: Elena P. Barbu 3 fl.; Patriciu Barbu 2 fl.; Carolina Orbonaș 2 fl.; Ecatarina Marinoviciu, Sidonia Popescu, Sabina Popescu, Maria Cetățian, Eugenia Barbu, Cornelia Marinoviciu, Maria Ceușian câte 1 fl. 14 fl. cu totul.

Pe lista nr. 3. Dela „Arieșana“ din Turda 5 fl.

Pe lista nr. 114. (Colectantă d-na Aurelia Boldea n. Barițiu din Turda) dela: Aurelia Boldea n. Barițiu 2 fl. 30 cr.; G. Popescu adv. 2 fl.; Dionisie St. Șiuluțiu jud. pens. 2 fl.; nelegibil 1 fl.; A. Popa 50 cr.; A. Maior 50 cr.; Sim. Poruțiu 50 cr.; Silviu Bologa 20 cr.; Ioan Mesaroș 1 fl. Total 10 fl.

Pe lista nr. 60. (Colectant d-l George Pap, proprietar m. în Băsescl) dela George Pap, prop. în Băsescl 20 fl.; Alex. Berinde prot. Seini 2 fl.; Mihai Ghirithy, căpit., Seini 1 fl.; Alex. Stețiu adv. 1 fl.; G. Achim control. 50 cr.; R. Marchișiu preot Tamaia 1 fl.; G. Lazar prot. Sanisla 1 fl. 50 cr. Dem. Suciș adv., Cehul Silvaniei 2 fl. Total 29 fl.

Pe lista nr. 55. (Colectantă d-na Maria Cosma n. Dragoș din Șimleu), dela: „Silvania“ inst. de cred. 20 fl.; Maria Cosma, Andrei Cosma, Dr. Ioan Nichita, Veronica Vicaș din Șimleu, Victoria Vicaș din Hidig, Iuliana Papiniu din Secui, Stefania Vicaș din Cornea, Vas. Patcaș din Hatvan, Alimp. Barboleviciu vicar și Augustin Marcuș, Șimleu câte 1 fl. Cu totul 30 fl.

Pe lista nr. 21. Dela institutul „Fortuna“ din Rodna-vechie 5 fl.

Pe lista nr. 17. dela inst. de credit „Doina“ din Cămpeni 10 fl.

Pe lista nr. 159. (Colectant d-l George Muntean, preot gr. cat. în Ghilad): Iulia Muntean, preotēsă 1 fl.; Ioan Birnescu, inv. 1 fl.; George Breban jurist 1 fl.; Amalia Bulboca, protopopēsă 1 fl. 50 cr.; Elisabeta Pap notārēsă 2 fl., Catarina Seiman 1 fl.; Dr. Lazar Simon adv. 3 fl.; M. Diaconoviciu inv. 1 fl. Total 11 fl. 50 cr.

Pe lista nr. 53. (Colectant d-l Dr. Vasile Pahone): D-na Laura Ciuta 2 fl.; D-na Ranta, D-na Tripon, D-na Verticu, Silvia Pascu câte 1 fl. Total 6 fl.

Pe lista nr. 58. (Colectantă D-na Letiția Oncu): „Victoria“ din Arad 25 fl. D-na Letiția Oncu 5 fl. Total 30 fl.

(Va urma.)

Pentru Reuniunea femeilor rom. din Cottul Hunedōrei:
Elena Pop Hosszu-Longin,
presidentă.

SCIRI ULTIME.

Viena, 25 Ianuarie. Cererea femeilor săsesci din Transilvania, de-a fi primite în audiență de Majestatea Sa, a fost rezolvată în mod favorabil.

Paris, 24 Ian. Ședința de așă a camerei a fost liniștită. Socialistul Jaurés și-a continuat vorbirea. Ministrul-președinte a răspuns, că nu pōte face împărțării asupra procesului Dreyfus, fără a comite cea mai mare ilegalitate. Camera a primit în fine o ordine de ăi, care aprobă declararea guvernului.

DIVERSE.

Romanul unui corăbier. În Liverpool s'a petrecut în timpul din urmă un adevărat roman. Eroul romanului este marinarul Harry Brady Hunt, care din servitor la o corabiă, a devenit matroz și în Liverpool a dobândit diploma de vėslar-conducător. Eroina însă e frumoșă domnișōră Brudenell-Brue, care încă de tinēra a avut mare aplicație spre navigație și și-a însușit o dibăciă, încât cu cea mai mare ușurință pōte conduce o corabiă. Brudenell-Brue încă voi să depună în Liverpool esamenul de vėslar. Frumoșă domnișōră este fiica cea mai mare a bogatului marchiz Vilesbury. Matrozul Hary Brady Hunt a făcut cunoscința cu domnișōra marinară și în scurt timp intrară în relațiuni de amor. A sosit timpul esamenului și Hunt a dobândit diploma de vėslar-conducător, ăra domnișōră n'a fost lāsată să facă esamenul, pentru-că, după regulamentul, o femeie nu pōte fi vėslar-conducătoare. Domnișōra Brudenell-Brue însă nu s'a supērat, ci, ca fată c'un temperament adevărat engles, a esclamat cu sânge rece: „Dēcă vėslar-conducătoare nu pot fi, atunci voi fi soția vėslarului-conducător!“ Și într'adevăr, domnișōra marinară s'a măritat după Hunt, care a luat comanda unei corăbii, ăra soția lui îl urmăză în toate călătoriile sale pe mare.

Literatură.

În tipografia Seminarului gr. cat. din Blașiu a apărut: „Poetul Coșbuc“, disertație de Aurel C. Domșa. Este o broșură de 27 pag. tipărită frumoș și pe hărțiă fină, avēnd pe învilitōre și portretul poetului. Disertația a fost ținută cu ocaziunea unei serate literare arangiată de Reuniunea femeilor române din Blașiu.

riano, cu Conu Leonida și cu Titircă-inimărea în gliptoteca noastră națională, pururi „apropē de 40 de ani“, așa cum scie el peși, cum te scie capacita, că „Românul n'aveci nu pierē“, cum bea „grăbit“ cu prietenii dela oraș, cum ride de „domni“, cum scie pișca fetele, cu un cuvēnt statua unui notar român neinsurat, căruia dēcă îi dicit „burlac“, acest cuvēnt devine prin el onomatopoeic!

Tot atât de plastic e descrisă societatea noastră inteligentă dela sate în „Serata musicală“, care pe drept a luat premiul întâiu la concursul „Tribune“ în 1890. Dicala, că Românul e răbdător, nu ar fi putut fi ilustrată mai bine de cum a făcut'o d-l Onițiu prezentându-ne pe Șunturugenii la serată. Ioan a devenit renumit, de când l'a dus Speranță la featru, dăr când „Ioan la featru“ se schimbă în „featru lui Ioan“ e și mai și. Ceea ce pianul n'a putut să supōrte: debutul conței Lenica, Romănașii noștri din Șunturug și giur au răbdat într'un mod demn de admirat până adenc după mieșul nopții, dovedind că „de n'a pierit Românul, când ordele barbare...“ nu pierē nici așă, când „cōrdele barbare...“

tul lunii, din cari nu prea es toți așa norocoși ca Lică și „heraus“-ul obicnuit? Și mai ales cine nu cunōște pe tata Bălan? Dēcă totuși s'ar afla vre-unul, care să nu-l cunōcă în destul, să deschidă cartea d-lui Onițiu la pag. 159 și să cetēscă cuvintele lui:

„D'apoi nu sci nimic? Auđi acolo... Ei, — bine dicit, că numai acuși veniși de acasă. Psst! încă o bere!...“

Acest „psst încă o bere“ aruncat la aparență numai așa în vorbirea îmbētrănitului student e o observare atât de fină și de adevērată, încât ne facem să străbatem adenc în sufletul lui Bălan, cunoscēndu-i asociațiile cele mai subtile de idei. Căci care altă idee se pōte asocia în capul lui de cuvintele „vine de acasă“, decât „să facă cinste!“? Eu mai că nu așă sta bun, că acēsta ar fi fost singura asociație de idei posibilă... chiar și la esamen. Nu numai hazlia pățaniă a lui Lică e reușită, ci mai ales „milieu“-ul e descris cu o mână de măestru. Nu numai tabloul în sine e frumos, ci și rama e artistică, făcēnd tabloul mai plastic și mărinđ valōrea întregului.

„Epistola către Corobē“ e o satiră tăietōre pentru modul în care se scriu „correspondențele particulare“ ale gazetelor noastre. Satira e meritată, căci nu e mic numărul acolora, cari vėd într'o „petrecere de vară“ în cutare sat un fapt istoric, sciind să ridice vorbirea purcarului X, „un fruntaș al satului“ pe o trēptă cu vorbirea unui Mircea înainte luptei dela Rovine, vorbind despre ea cu mai mare însufletire, de cum vorbește Momsen despre Iuliu Cesar. Notă acolora cari cred, că colōnele diarelor sunt pentru astfel de nimicuri, de cari cred, că și fanaticul Cărțan s'ar scandalisa, dēcă ocupațiunile de „representant al nației la gințile susori“ i-ar da rēgaz să le cetēscă!

Și totuși, mai că așă fi aplecat să sfirșesc după rețepa marelui artist al corespondențelor: „Am tot așteptat, că dōr se va afla o penă mai deōtera, care“ să arate publicului cetitor, că în cartea d-lui Onițiu literatura noastră ardelenă a cāștigat o scriere, a cărei valōre e de netăgăduit și pe care i-o recomand orî cui!

Sex. Til.

Dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov se pot procura următoarele scrieri bune pentru popor: (Pentru ușurarea cheltuelilor mai bine este a se procura de odată cu reînnoirea abonamentelor la „Gazeta Transilvaniei“, ori a procura mai multe cărți de odată.)

Memorii din 1848-49 de regretatul *Vasile Moldovan*, fost prefect al Legiunii III în 1848-49. Istoriisrile cuprinse în această carte sunt de cel mai mare interes istoric și național, sunt scrise într-o limbă ușoară și plăcută. Prețul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

Trandafiri și vioarele se numesc o frumôsă și elegantă carte de poezii populare, culese și ordinate de *Ion Pop Reteaganul*. E o carte de vre-o 200 pag., în care găsim o mulțime de cântece bătrânesci, voinicesci, ostășesci, de bucurie, de dragoste, jale, dor, urit, mânie, necaz, cântece glumețe, dela nunți și altele. *Edițiunea II*. Prețul 60 cr. (cu posta 65 cr.)

Vinuri din pome, scriere în limba populară, de *Grigorie Halip*, profesor la școala agronomică din Cernăuți. Este o carte de 96 pagini, în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului, cum este a-se face tot felul de vin și must din felurite pome, cari pome sunt mai bune pentru facerea vinului și cum este a-se manipula vinul pentru a avea gust bun etc. Prețul 20 cr. (prin poștă 25 cr.)

Pentru *preoți învățatori* și alți bărbați cu carte mai multă se pot procura următoarele cărți, dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov:

„**Predici pe toate Duminicile și sârbătorilor de peste an** de *Em. Elefterescu*, doctor în medicină și teologie, cunoscut atât de bine în cercurile românești din numărösele sale scrieri atât de medușe, instructive și cu atâta gust cetite. E o carte mare, de 350 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (4 lei).

„**Predici pentru Duminică de Iustin Popșu**, învățatul scriitor bisericesc, marele orator și bunul Român de odinioară. E o carte de vre-o 500 pag. format mare, cuprinzând predici frumoșe pentru toate Duminicile de peste an. Prețul 2 fl. 20 cr. (prin poștă recomandat 2 fl. 35 cr.)

Cuvântări funebrele și lertăciuni pentru diferite casuri de mörte, întocmite de *Ioan Papiu*, cunoscutul scriitor bisericesc, ađi canonic în Gherla. Este asemenea o carte mare, de vre-o 400 pag. Prețul numai 1 fl. 50 cr. (prin poștă 1 fl. 60 cr.)

Cuvântări bisericesci pe sârbătorile de peste an, scrise tot de d-l canonic *Ioan Papiu*. Pe lângă predică, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sârbători. Conține vre-o 400 pag. Prețul 1 fl. 50 cr. (în loc de 2 fl. cum era la început); prin poștă 1 fl. 60 cr.

Predice pentru Duminicile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *Vasile Christe*. Conține predici dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul 80 cr. (prin poștă 85 cr.)

Părintele Nicolae schiță din viața preoților, de *George Simu*. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Următoarele cărți nouă se pot procura prin Administrația fôiei noastre:

Noți de iernă, romane pentru popor de *George Simu*. Conține vre-o 7 romane cu tendințe morale. Mărimea 250 pag. Prețul 60 cr. (cu posta 65 cr.)

Dracul, novelă de *V. R. Buticescu*. E scrisă foarte popular cu tendința de-a combate credința deșertă. Prețul 10 cr. (prin poștă 12 cr.)

„**Lira Bihorului**“, este o cârticică cu balade populare, adecă o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de *Antoniu Popșu*. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățatori și părinți, prelucrat de *Basilin Raftu*, fost profesor în seminariul din Blășiu și ađi vicar la Făgăraș. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

Cuvântul în școala populară, de *Iuliu Popșu* învățator în Năsăud. Teoria, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Ortografia română în actuala sa stare de dezvoltare, de *V. Dumbravă*, profesor în Beiuș. Ne mirăm mult și aflăm apröpe de neînțeles, că din această carte bine scrisă și atât de necesară pentru tot Românul, care a absolvat gimnasiu, abia s'au vëndut până acum câte-va. Asta încă ne dă o tristă dovadă, ce nepăsători sunt față de literatura română ömenii noștri, cari se pretind a fi învățați, dăr cari în mare parte nici nu-și cunosc bine limba lor, nu știu ortografia și nu știu regulile interpunctiunei. Töte acestea le-ar pute învăța din această carte, care costă numai 40 cr. (cu posta 43 cr.)

În viltöre, romane și impresii, de distinsul scriitor român *A. Vlahuță*. Conține 24 scrieri diferite. Prețul 70 cr. (cu posta 75 cr.)

Poesii de Vasiliu Ranta Buticescu. E o bogată colecțiune de poezii, tipărite pe hârtiă fină și formând un volum de lux. Prețul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Din trecutul Silvaniei, legende de *Victor Russu*. Conține 25 legende diferite. Prețul unui exemplar de 170 pag. era la început 1 fl., acum numai 30 cr. (cu posta 38 cr.)

Felicitări în poezii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, câtră diferite rudeni, preoți învățatori și binefăcători, precum și vorbiri la diferite ocașii școlastice, de *George Simu*. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Toaste pentru tot felul de persoane și ocașii, de *Tit. V. Gheaja*, spiritual la institutul de corecțiune din Gherla. Prețul 10 cr. (cu posta 12 cr.)

Prietenul Săteanului Român, sfătuiri în formă de dialog, scrise de d-l *Ioan Pop Reteaganul*. Este o carte plină de învățături foarte folositoare pentru popor. În ea se arată prin exemple vii căile, prin cari omul ar pute să se ferescă de multe rele și să ajungă la bunăstare și fericire; se vorbesc în ea despre măestria și învățătura, despre cultivarea pomilor, despre limbă și lege, despre procese, împrumuturi, bețiă, lux, lenă, despre pomărit și stupărit, vinul de pome, cum se îmbogățesc Jidani, cum lucră țeranii pământul în alte țeri. La urmă se mai află și o mulțime de poezii din cele mai plăcute pentru popor, scrise de cei mai aleși poeți români. Prețul 30 cr. (trimis prin poștă 35 cr.)

Merinde dela școlă seu învățături pentru popor, de *Dr. Georgiu Popa*. Este o carte mare și foarte ieftină în asemănare cu mărimea ei. Dăr și mai ieftină în asemănare cu învățăturile mari și multe, ce se cuprind în ea. Când pentru întâia-öră a eșit de sub tipar această carte, töte gazețele românești au scris despre ea cu cea mai mare laudă. E în adevăr o carte, care n'ar trebui să lipsescă din bibliotecile românești. Prețul 60 cr. (trimis prin poștă 70 cr.)

Săpătorul de bani, comediă în trei acte, localisată de *Antoniu Popșu*. Se recomandă mai ales pentru cei ce vrău să jöce teatru, fiind o piesă foarte ușoară, cu suget moral luat din mijlocul poporului. Prețul 12 cr. (prin poștă 14 cr.)

Opșaguri, cât cioplite, cât pilite și la lume împărțite, tot de *Pop Reteaganul*. Sunt vre-o 60 de poezii glumețe. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu**.
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior**.

Cursul la bursa din Viena.
Din 24 Ianuarie 1898.

Renta ung. de aur 4%	121.20
Renta de coröne ung. 4%	99.30
Impr. cail. fer. ung. în aur 4 1/2%	121.45
Impr. cail. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.—
Oblig. cail. fer. ung. de est. I. emis.	122.—
Bonuri rurale ungare 4%	97.20
Bonuri rurale croate-slavone	97.50
Imprum. ung. cu premii	154.—
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	139.75
Renta de argint anstr.	102.45
Renta de hârtie anstr.	102.40
Rentr. de aur austr.	121.90
Losuri din 1860	144.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară.	933.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	382.80
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	367.25
Napoleonori	9.52 1/2
Mărci imperiale germane	58.77 1/2
London vista	119.95
Paris vista	47.57 1/2
Rente de coröne austr. 4%	102.85
Note italiene.	45.45

Cursul pieței Brașov
Din 25 Ianuarie 1898.

Bancnota rom. Cump.	9.47	Vënd.	9.48
Argint român. Cump.	9.42	Vënd.	9.42
Napoleonori. Cump.	9.52	Vënd.	9.54
Galbeni Cump.	5.60	Vënd.	5.70
Ruble Rusești Cump.	127.25	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcești Cump.	10.70	Vënd.	—
cris. fonc. Albine 5%	101.—	Vënd.	102.—

Nr. 2095—1897

Publicațiune!
În urma conclusului reprezentanței comunale orășenesci din 29 Decembre 1897, se cassază cu 31 Decembre 1897 modalitatea obișnuită până acum, față de solvirea chiriei de apă.

Cu 1 Ianuarie a. c. începând se va îngrijii de aci înainte evaluarea, încassarea și socotela chiriei de apă, conform noului statut de apă, de câtră oficiul de dare orășenesc.

Brașov, 17 Ianuarie 1898.

Magistratul orășenesc.

Nr. 271—1898.

PUBLICAȚIUNE!
La un câne ucis în 17 Ianuarie a. c. în apropierea fabricii de cement, care a mușcat 6 persoane și alți câni, s'a constatat, pe basa ob-

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.
Valabil din 1 Octombrie st. n. 1897.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Trenul accelerat (peste Arad) sosesc la 0 ore 0 min. dimineța.
- II. Trenul de persoane la 8 ore dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la 10 ore 25 min. sêra (acesta dela Budapesta până la Clușiu e tren de persoane. ér dela Clușiu până aici tran mixt)*.

Dela București la Brașov:

- I. Trenul mixt, care circula numai Vinerea dela Predeal, la 0 ore 0 min. dim.
- II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
- IV. Trenul de pers., la 9 ore 8 min. sêra.
- V. Trenul accel. la — ore — min. sêra.

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. p. m. (are legătura în St. Georgești cu Ciuc-Szerda).
- II. Trenul de persoane la 1 óra 51 m. p. m. (dela prima Iulie până la 31 August va avea legătura cu Tușnad).
- III. Trenul mixt, la 7 ore 3 min. sêra, (are legătura cu Ciuc-Szerda).

Dela Zêrnesci la Brașov (G. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt 6 ore 22 min. dim.
- II. Trenul mixt la 1 óra 9 min. p. m.

ducțiunei făcute, că a fost turbat. — În sensul §-lui 68 al art. de lege VII. din 1888 se dispune cu ziua de ađi pe teritoriul orășenesc o contumație de 40 zile în sensul §-lui 6 al statutului pentru câni. Se dispune mai departe, că câni, cari umblă pe strade cu botnița, să se porțe totodată și de tringhie, pe când câni menți pentru păzirea casei sunt de a se ține legați.

Acei indiviđi, cari nu observă dispozițiunile acestei publicațiuni, se pedepsesc conform §-lui 154 al art. de lege VII din 1888 cu o amândă până la 100 fl., ér câni, cari umblă liber, se vor prinde, în sensul § lui 108 al ordinațiunei la amintitul art. de lege, de câtră călăul orășenesc și se vor ucide.

Brașov, în 17 Ianuarie 1898.
115,3-3. **Căpitanatul orășenesc.**

Nr. 6—1898.
școl.

Publicațiune de concurs.
Devenind vacantă stațiunea de învățetör la școala comună populară elementară română, și școala comună repetitoare economică maghiară din Majer, pentru ocuparea aceleia se publică concurs.

Cu acesta stațiune este legat un salariu de 300 fl. și 100 fl. relut de cartir dela comună și 100 fl. ca întregirea salariului ajutor dela stat.

Pentru conducerea școlei comunale repetitoare economică se va sistemisa onorar separat.

Se provöcă toți câți doresc a ocupa acesta stațiune ca până în 5 Februarie 1898 se-și astêrnă aici recursele în limba maghiară și română instruite conform legei.

Cei calificați pentru conducerea școlei repetitoare economică vor fi preteriti.

Majer, (p. u. Ó Radna, comitat Besztercze-Naszod) la 20 Ian. 1898.

În numele senatului școl. com.
Daniel Sanjoan,
1-1,121 președinte a senat. școl.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potü cumpêra în tutungeria **M. Gross.**